

projekt: marzec 2012

Uzasadnienie

do zmiany ustawy –Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy, kodeks postępowania cywilnego

Najbardziej konfliktogennym obszarem stosunków między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu jest spór o prawo do wychowywania dzieci, do zachowania stałego, równoważnego i bezpośredniego związku dzieci z każdym z rodziców, otrzymywania opieki, zdobywania doświadczenia i edukacji od każdego rodzica oraz utrzymywania znaczących relacji ze swoimi przodkami i krewnymi od strony obojga rodziców. Obowiązujące rozwiązania wprowadzone stosunkowo niedawno do Kodeksu rodzinnego dotyczące m.inn. porozumienia między rodzicami w sprawie sprawowania wspólnej pieczy w praktyce nie dochodzą do skutku, głównie z przyczyny matek. Wymagane jest zatem aby sądy władczo ingerowały w relacje między rodzicami i dziećmi, na wniosek jednego rodzica, gdy nie jest możliwe zawarcie wspólnie zgodnego porozumienia. Wprowadzenie pieczy równoważnej w przypadku braku porozumienia, na wniosek jednej ze stron, polegałoby na tym, że dziecko/dzieci pozostawałyby proporcjonalną ilość czasu pod opieką każdego z rodziców. W przypadku wspólnej opieki naprzemiennej dziecko/dzieci zamieszkiwałyby na przemian raz z jednym, a raz z drugim rodzicem. Wspólna piecza równoważna i naprzemienna zapewniłaby ponadto równowagę alimentacyjną, bowiem każde z rodziców utrzymywałoby dzieci finansowo według codziennych potrzeb. System ten zapobiega zepchnięciu rodzica /głównie ojca/ do roli płatnika alimentów. Rodzic nie zabiegający o pieczę równoważną lub naprzemienną nad dziećmi, a także rodzic nie wyrażający zgody na porozumienie w sprawie opieki równoważnej lub naprzemiennej byłby obciążony obowiązkiem alimentacyjnym i korzystał by z formy kontaktów z dziećmi.

Pozostawienie dziecka tylko u jednego rodzica orzekane byłoby jedynie wtedy, gdyby opieka równoważna lub naprzemienna była udokumentowanym zagrożeniem dla jego zdrowia lub życia.

Projekt zmian ma na celu także wyeliminowanie z praktyki sądowej zbyt pochopnego ograniczania i pozbawiania jednego z rodziców władzy rodzicielskiej. Orzeczenia sądowe powinny zapadać w ostateczności w razie popartego konkretnymi zarzutami, udokumentowanego zagrożenia ze strony rodzica wyrażonego poprzez nadużywanie władzy rodzicielskiej i popełnienie przestępstwa na szkodę dziecka.

Projekt zmian wprowadza zarządzenie natychmiastowego powrotu dziecka wywiezionego i zatrzymanego przez jednego rodzica bez zgody drugiego gdy prawo pieczy nad dzieckiem wykonywali wspólnie. Ma to zapobiec wywożeniu dzieci poza miejsce zwykłego pobytu co jest coraz częściej stosowane przez matki. Przedmiotowe rozstrzygnięcie jest zgodne z Rozporządzeniem Rady(WE)NR 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003r Dz.Urz.Unii Europejskiej I 70/19.

Projekt zmian w k.p.c przewiduje wprowadzenie zasady domicylu. Sądem właściwym do ingerencji w relacje dzieci –rodzice byłby sąd ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania rodziców. Projekt ma na celu zlikwidowanie bariery dochodzenia swoich praw rodzicielskich z uwagi na odległość. Niesie ponadto ze sobą zasadę sprawiedliwości społecznej.

Obecnie obowiązujące prawo rodzinne zamyka się na europejskie tendencje pieczy wspólnej równoważnej, pieczy naprzemiennej. Co prawda niektóre sądy w Polsce orzekają opiekę wspólną naprzemienną i równoważną, ale trzymają się zasady przedłożenia przez rodziców wspólnego planu opieki.

W 33 stanach USA i w większości krajów europejskich sądy zasądzią opiekę wspólną równoważną /naprzemienną wówczas, gdy jedno z rodziców nie wyraża na nią zgody.

Powszechnie w krajach europejskich obowiązuje zasada zachowania zrównoważonej pieczy. Stała obecność obojga rodziców w życiu dzieci po rozpadzie rodziny stała się regułą.

Kraje europejskie zmieniły prawo rodzinne uznając podział odpowiedzialności rodzicielskiej jako najlepsze rozwiązanie w celu ochrony interesów dzieci zaangażowanych w kryzys rodzinny swoich rodziców. W państwach, które wybrały tę drogę, opieka wspólna stała się normą i jest oceniana bardzo pozytywnie zarówno przez rodziców jak i przez oceniających funkcjonowanie tego prawa.

Francja i Belgia wspólną opiekę wprowadziły w 1987r. W 1993r stała się powszechnym unormowaniem. Od 2002r Francuzi mają możliwość stosowania podwójnej rezydencji dla dzieci. a ponadto prawo czuwania nad wychowywaniem dziecka przez każdego z rodziców.

.Anglia, Walia – kraje skandynawskie. Od 1991r rodzice po rozstaniu nadal wspólnie wykonują władzę rodzicielską poprzez wspólną pieczę. Ingerencja sądu przewidziana jest w przypadkach gdy nie ma porozumienia między rodzicami lub gdy drugi się sprzeciwia, a wymagane jest ustalenie czasu i warunków równej opieki nad dzieckiem.

Szwajcaria wprowadziła w 1998r własne prawo dziecka do równoważnych kontaktów.

Niemcy - w 1997r uchwalono opiekę równoważną. Rozwiązaniem nowacyjnym jest wprowadzenie możliwości wyrażenia sprzeciwu przez dziecko, które ukończyło 14 lat.

.Holandia-wspólną pieczę wprowadziła w **1998r.**i jest ona stosowana powszechnie. Opieka monogenitorialna natomiast orzekana jest w przypadkach szczególnych a wniosek musi być bardzo dobrze udowodniony.

Hiszpania w 2004 r wprowadziła zasadę równości w relacjach rodzinnych, gdy rodzice nie dochodzą do porozumienia.

Włochy – najpóźniej wprowadziły pieczę równoważną. Została zapisana zasada prawa dziecka mieszkającego na przemian z każdym rodziców oraz do jednoczesnego zrównoważonego kontaktu z obojgiem rodziców.

Opieka wspólna w krajach europejskich została nazwana BIORODZICIELSKĄ. W niektórych krajach stosowana jest już w 96 %/np. Holandia/. i pozwala przewyższać kryzys rodziny.

Tylko Polska, Ukraina i Białoruś utrzymują matkę jako jedynego dysponenta kontaktów dzieci z ojcem, z jego rodziną i całym światem, co w sumie obraca się przeciwko interesom dziecka.